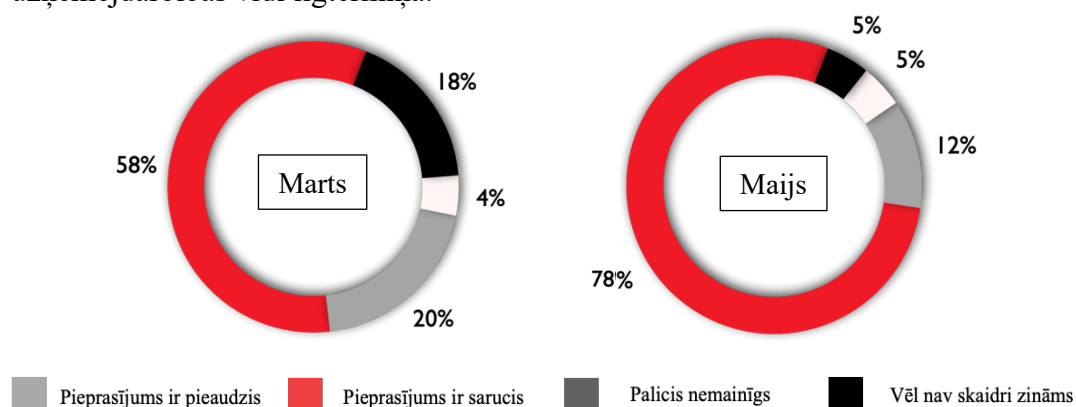

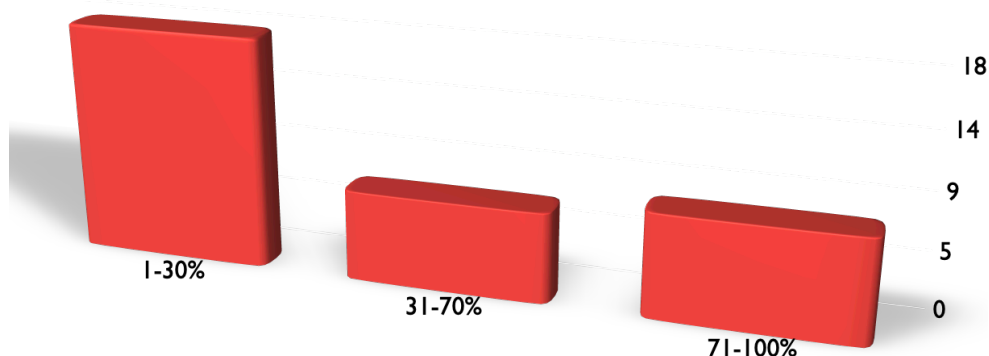
Ārvalstu investori par Covid-19 ietekmi uz uzņēmējdarbību: 2020. g. maija ziņojums Kopsavilkums

2020. gada 3. aprīlī Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) publicēja ziņojumu, kurā tika apkopoti Covid-19 krīzes radītie sākotnējie izaicinājumi uzņēmējiem, kā arī sniegts ieskats izmaiņās uzņēmumu finanšu rezultātos nozaru griezumā. Šobrīd ir pagājuši nepilni trīs mēneši kopš ārkārtas stāvokļa izsludināšanas Latvijā, un FICIL ir cieši sekojusi līdzi situācijas attīstībai, kā arī valsts piedāvātajiem atbalsta instrumentiem krīzes skartajiem uzņēmumiem un turpmākajiem valdības plāniem ekonomikas atveseļošanai.

FICIL un Rīgas Ekonomikas augstskola (SSE Rīga) veica atkārtotu pētījumu par Covid-19 krīzes ietekmi uz uzņēmējdarbību Latvijā, lai novērtētu situācijas attīstību kopš iepriekšējā ziņojuma rezultātiem martā, sniegtu ārvalstu investoru novērtējumu par politikas veidotāju paveikto cīņā ar Covid-19, kā arī noskaidrotu investoru turpmākos investīciju plānus Latvijā. Tika atkārtoti aptaujāti 42 ārvalstu investori Latvijā, kas dalījās ieskatos par situācijas attīstību krīzes ietekmē, kā arī sniedza rekomendācijas valdībai par to, kas vēl būtu jāveic, lai uzlabotu krīzes skarto uzņēmējdarbības vidi ilgtermiņā.

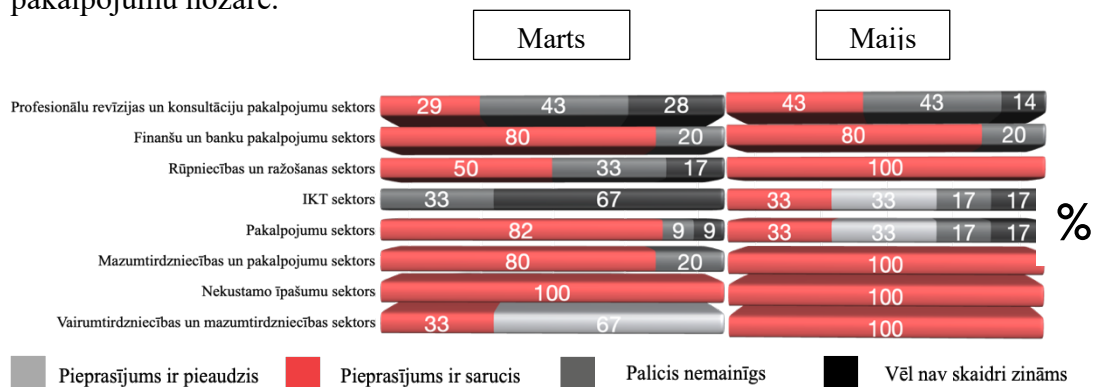

Rezultāti liecina, kopš pagājušās aptaujas martā, par 20% ir pieaudzis to uzņēmumu skaits, kas piedzīvojuši samazinājumu pieprasījumā pēc to sniegtajiem pakalpojumiem vai precēm. Lielākā daļa (18) negatīvi skarto uzņēmumu norāda, ka pieprasījums krities par 1-30%, 7 uzņēmumi liecina par 31-70% kritumu pieprasījumā, un 8 uzņēmumi norāda par būtisku 71-100% pieprasījuma sarukumu.

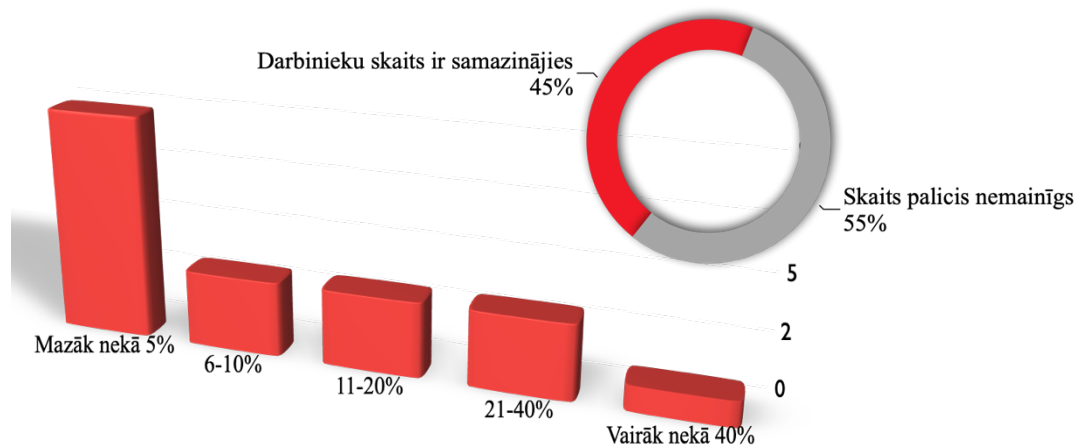

Pētījumu rezultāti liecina par pieprasījuma izmaiņām Covid-19 krīzes ietekmē konkrētās nozarēs, proti, nekustamo īpašumu, mazumtirdzniecības un pakalpojumu, vairumtirdzniecības, kā arī rūpniecības un ražošanas sektorā novērojams apjomīgāks

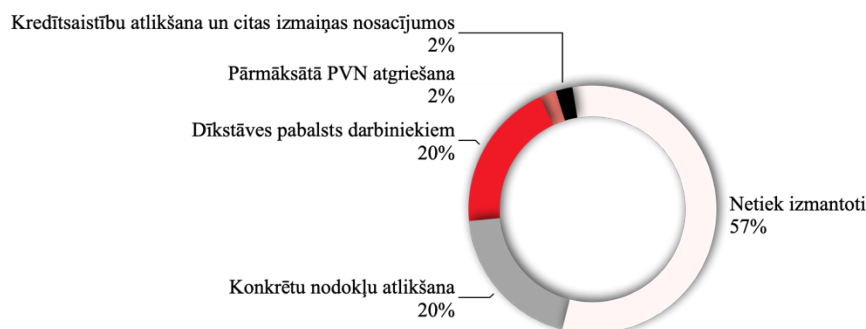
kritums attiecībā uz to uzņēmumu sniegto pakalpojumu vai preču pieprasījumu. Tomēr atšķirībā no pētījuma rezultātiem martā, kuros bija redzams pieprasījuma pieaugums vairumtirdzniecībā, maijā apkopotie rezultāti liecina par situācijas uzlabošanos IKT un pakalpojumu sektoros, par ko liecina 33% pieaugums pieprasījumā. Pēdējo trīs mēnešu laikposmā šķietami nemainīga situācija novērojama finanšu un banku pakalpojumu sektorā, kā arī tā ievērojami uzlabojusies pakalpojumu nozarē.

Lai gūtu ieskatu, kā krīzes ietekmē mainījusies uzņēmumu iekšējā struktūra, tika vaicāts arī par veiktajām izmaiņām attiecībā uz darbinieku skaitu. Vairākums (55%) minēja, ka darbinieku skaits palicis nemainīgs, taču 45% aptaujāto uzņēmumu atzina, ka darbinieku skaits ir samazinājies. Lūgti norādīt atlaisto darbinieku skaitu, uzņēmumi galvenokārt norādīja uz mazāk nekā 5% no kopējā darbinieku skaita.

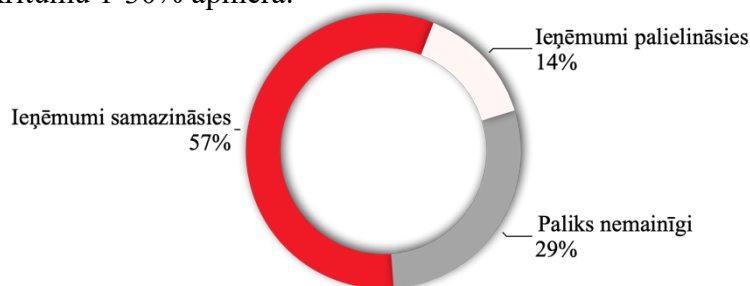
Aptaujā tika noskaidrota arī valsts piedāvāto atbalsta instrumentu izmantošana uzņēmumos, kur lielākā daļa jeb 57% uzņēmumu norādīja, ka tie netiek izmantoti; 20% izmantojuši iespēju atlikt konkrētu nodokļu maksājumus; 20% izmantojuši dīkstāves pabalstus uz laiku atvaļinātajiem darbiniekiem, kā arī daži uzņēmumi minēja pārmaksātā PVN atmaksu un izmaiņas kredītsaistību nosacījumos.

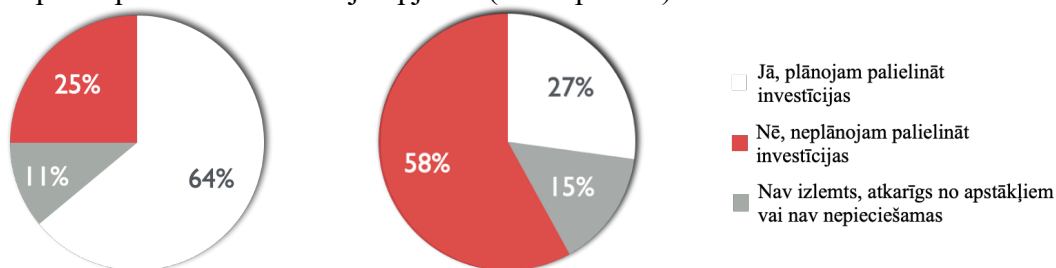
Aicināti novērtēt valdības paveikto darbu Covid-19 krīzes seku mazināšanā, skalā no 1-5, kur '1' ir slikti, '3' viduvēji un '5' – izcili, uzņēmēji to vērtē ar 4. Investori pozitīvi vērtē tādus valdības lēmumus vai iniciatīvas kā dīkstāves kompensācija, laicīga valdības reakcija un atbilde uz krīzi, konkrētu nodokļu atlikšana, ALTUM atbalsts un garantijas, attālinātas izglītības atbalsta platforma, u.c.. Starp negatīvajām minēts birokrātiskais slogs dīkstāves pabalsta pieteikumam un izmantošanai, nepietiekams sākotnējais atbalsts konkrētu nozaru uzņēmumiem, u.c..

Ārvalstu investori pauda savu redzējumu par potenciālajām izmaiņām uzņēmumu ienākumos turpmāko 6-12 mēnešu griezumā, kur galvenokārt investori saskata ieņēmumu kritumu 1-30% apmērā.

Salīdzinot turpmākos investīciju plānus nākamajam gadam ar FICIL Ārvalstu investīciju vides indeksa 2019 ziņojumā norādītajiem (attēlā pa kreisi), kas tika apkopoti 2019. gada oktobrī, ir ievērojami pieaudzis to uzņēmumu skaits, kas šobrīd neplāno palielināt investīciju apjomu (attēlā pa labi).

Noslēgumā ārvalstu investori tika lūgti paust ieteikumus valdībai par Latvijas uzņēmējdarbības vides stabilizēšanu pēc krīzes. Investori uzsvēra, ka ir nepieciešams efektīvs ilgtermiņa plāns ekonomikas atveseļošanai, stratēģiski plānot valdības izdevumus, samazināt administratīvo slogu, ieguldīt infrastruktūrā, celt darbaspēka kvalifikāciju, veikt izmaiņas nodokļu jomā, u.c. Pilns ziņojums lasāms FICIL mājaslapā: www.ficil.lv/research/